

המפלת חתיכה פרק שלישי נדה

כה.

עין משפט נר מצוה

ב א מ"י פ"י מהלכות
אסורי ביאה הלכות ז'
ב א מ"י פ"י מהלכות
בכורים הלכות י' סגן
עין לוח טו"ש ע"ד י"ד סגן
שטן ספ"ג:
ג ב מ"י פ"ה מהלכות
בכורים הלכות ז' ופ"ג
מהלכות אסורי ביאה הלכות ז'
ובלכות ד' מנה עין קמח
טו"ש ע"ד י"ד סגן פ"ה
כ"ג:
ג ב ד ה ו ז מ"י פ"ה
מהלכות אסורי ביאה
הלכות ז' סגן לחין ק"ח:

פרש"הניא. שם הא"ס: **כסומכוס.** כריש פירקין [כ"ג] דס צמון החמיה
מטמא משום נדה ויחידהה היא: כר' **יהושע אמר.** למשום עור
שפיר לחדיה מטמא^א [נמשום לדה ויחידהה היא דדילמא אפילו
במלא צמר פליגי כיון דלית מרוקם
דפליגי רבי יהושע בשפיר לחדיה
במלא דס מודה דלאו ולד הוא דדס
מוכיח עליון: **צעור.** מה צמטוכו
עכור דליכא למימר ולד היה וימוח:
צללו. שיהו מלא מים צלולין: היינו
דאיטענדק קרא. לרבי יהושע דמשום
עור לחדיה היו ולד: אלא אי
אמרת. טעמא דרבי יהושע משום
דעכור הוא ומלא למימר נימוח ולא
משום עור קרא ל"ל: אלא לאו צללו
מחוקק. ומיזמא דר"ל: אלא אמרו.
רישא צבוכות פרק הלוקח בהמה
מן העובד כוכבים (דף י"ג) לענין
לפטור את שצא אמרו ממורת כבוד:
טיוף. לאחז שקבלה מן הזכר ונוצר
הולד נימוח וזכ היינו ויוצא והולך
ואבוו טיוף שטרמה מן הצבור:
שפיר ושליא. או שפיר או שליא: **ספוקי**
מספקא ליה. צעכור גופיה אי ולד
הוא אס לגוי: **הנא לחומרא והנא**
לחומרא. גבי צבורת בהמה אמר
דלאו ולד הוא ונא פטר את הבה
אחריו דאי אמרת פטר קא גזי
ועבדי ציה עבודה ודילמא לאו ולד
הוא ההוא קמא וקאמי לדי תקלה
וגבי טומאה ולד חול לחומרא דקאמר
ולד הוא וטמאה שצויעים ימי טוהר
לא ס"ל דנימח ל. וגבי צבור אס
דקולא היא דקאמר פטר את הבה
אחריו ולא איכפת לן דלין קדושה
צבור אס אלא ממון כהן ה'
קלעים וספק ממונא לקולא דכהן היו
מוציא מהצבור עליו הראיה: **הא רבי.**
דאמר לגוי אס משעמי: **והא רבי**
ישמעאל. דאמר מלא צמר טמאה
לדה: **והא רבי אשעיא.** דאמר
צעכור מחלוקת: **והא רבי יהושע בן**
לוי. דאמר צלול מחלוקת: **אחד זה**
ואחד זה. אחד עכור ואחד צלול:
חוששא. וישמע' ימי טומאה ואין לה
ימי טוהר דסקפ ולד הוא ולא ודאי:
לא דנו שפיר. לא טיערה את המפלת
שפיר משבועים ואפי' בלידה יבישתא:
נהרדעא. אמריה דשמואל: **זיג.**
צלול: **טיפין של זבוב.** עיני זבוב:
ופיו מסוח כחוט השערה. סדק קטן
ונראה כחילו חוט השערה מתוח שס:
גויסו. גיד אשר הזכר. והא דמתן [נדן]
משז לזכר ולנקבה אלמא מספקא לן
אס זכר אס נקבה כשאין ניכר זו
האזר מיירי: **ישעערה.** היא סדוקה
לארכה: **וחיסוד ידים ורגלים.** עדיין
אין נראין כדלמדין תחלת צרייתו
מראשו: **פחלז.** זהו שכבת זרע
שהוא יתקן וקלוש מתחלה צענת
ליאתו כחלז ואח"כ נעשה קפוי:
וטורדין

פרש"הניא. פ"ה שם א"ס וכן בערוך^ה ואינו כן דאס כן ה"ל
למימר מפומנדימא אלא פרש"ה לון פרנסות
וממשה: **מלא** בשר מהו. ממתי' דקמי מלא דס ומלא מים
ליכא דמפטט דדילמא הא מלא צמר חוששת אכל ודאי ולד לאו היה
א"י הא דלא חשיב משום דצפולתא
לא מיירי: **שמא** בר' יהושע.
צע"ג דעמי למימר צמון מחלוקת
צלול אכל צעכור דצרי הכל ולד
רבי נמי מסופק היה צהא דהא
קאמר שמא:

(לעיל) **כסומכוס.** וא"ת ואס
שפיר מלא
דס היו כחתיכה צמטוכה דס שפיר
מלא צמר נמי להוי כחתיכה של צמר
דאמר צפיקין דלינה טמאה לדה
כשאין זה עכס ויש לומר דשפיר
דמיא לולד טפי ממתיכה וטמא אפילו
אין זה עכס אע"ג דצמלא דס שניהס
שויס: **מחלוקת** בצב"ר. פ"ה
מלא מים וכן משמע וקשה ופי עדיף
ממלאה דס דאמר לעיל דמיא אפילו
נדה ולא לדה אפי' לרבי יהושע לכן
נראה לפרש דצלול ועכור היינו צמר
עכור וצמר צלול: **שאין** הקב"ה
עושה עור בו. דתמנת עור צעור
אס מיירי כדמסרנמינן על משך
צשריהון: **סימן** וד בבחמה דקה
מינוף. האי טיוף הוא ולד עמנו ולא
דמי לטיוף דלקמן דרוב בהמות
מטנפות דהמס טיוף של אחר לירמ
הולד: **גבי** בהמה לחומרא. ואע"ג
דקולא הוא שמולין ממון מרשות
ישאל היינו משום דאי לא יביד
לכהן אחי למשחי בגיזה ועבודה:
אינה חוששת. וקסדר רב דצעכור
מחלוקת [ר"ן] ורנן:

תחלת ברייתו מראשו. תימה
דבפ' בתרא דקטנה
(דף מה): קסדר אכל שאל תחלת
צרייתו מטיבירו ומשלה שרשיו אינן
ואינן ונראה לר"מ דגרס^ט צרשון וכן
פר"ח וצמוקפתא פיש טעין חגב
דקלעס ממרגמינן רשון וכן משמע
דמיירי צעעור האצריס':
עורך ובשר תלבישו ועצמות וגידיים
הסוכבני. כרישא עור וצמר
והדר עצמות וגידיים וצמתייה הממס
דחוקאל (סמן ל) איפכא גדין
והדר צמר ומפרש צמדלש' למה
הדבר דומה לאדם שפושט וחוור
ולובש^ו מה שפושט ראשון לובש אחריו
אכל צמלת צריית הולד עור וצמר
תחלה ואח"כ עצמות וגידיין:
לדע

וקרא אסמכתא בעלמא הוא א"ל רב חנינא בר שלמיא לרב הא רבי הא
ר' ישמעאל בר' יוסי והא רבי אושעיא והא רבי יהושע בן לוי מר כמאן ס"ל
א"ל אני אומר אחד זה ואחד זה אינה חוששת ושמואל אמר אחד זה ואחד
זה חוששת ואזרא שמואל למעמיה רבי אתא רב דימי אמר מעולם לא
דכו שפיר בהרדעא לבר מההוא שפירא דאתא לקמיה דשמואל דמנה
עליה חוט השערה מהאי יוסא וחויא מהאי גיסא אמר אם איתא דולד
הוא לא הוה זיג כולי האי: ואם היה מרוקם וכו': תנו רבנן^ז איתא
שפיר מרוקם אבא שאל אומר תחלת ברייתו^ח מראשו ושתי עיניו כשתי מיפין של זבוב תני רבי
חייא המרוחקין זה מזה שני חומיין כשתי טיפים של זבוב תני רבי חייא ומקורבין זה לזה ופיו
מתוח כחוט השערה וגויתו כעדשה ואם היתה נקבה^ט נדונה כשעורה לארכה וחתוך ידיים ורגלים אין
לו ועליו מפורש בקבלה^י הלא כחלב תתיכני וכנביה תקפיאני עור ובשר תלבישו ועצמות וגידיים
תסוכבני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי^{יא} ואין בודקין אותו במים שהמים עזין
וטורדין

תורה אור השלם

1. וְיָשַׁע בֶּן יוֹסֵף אֵלֶיהֶם לֵאמֹר
וְלִישְׁתוּ קְרָבוֹת עִיר
וְיָבִישׁוּן בְּרֵאשִׁית עַרְוֹ
וְהָיָה חֶזְקְכֶם תְּחִיבֵי
וּבְנֵיבְנֵי תְּחִיבֵי:

מוקד רש"י

באשה שפיר. עור שיש בו
זרע הולד (בבבכות י"ב).

המפלת חתיכה פרק שלישי נדה

גור משפט
גד מצוה

מ"ד א ב ג ד ה מ"י פ"י
מהל' שוקדין צילה הלכה
ג סגן לאלוין קול:
מ"ד ו ז ח ט י"ב ט"ז ט"ח ט"ט
י"ג

תוס' הרא"ש
החזיקה ליהודה דאין מיהוי
הולד יוצא בלא השליח
ואפילו את'ל דחיישין
י"ל ליהוי לא תנא לנהר
דאינהו חתיקה ליהודה וי"ל
דבשילא לא שייך ליהוי
החזיקה ליהודה דאין מיהוי
הולד יוצא בלא השליח
ואפילו את'ל דחיישין
י"ל ליהוי לא תנא לנהר
דאינהו חתיקה ליהודה וי"ל
דבשילא לא שייך ליהוי
החזיקה ליהודה דאין מיהוי
הולד יוצא בלא השליח
ואפילו את'ל דחיישין
י"ל ליהוי לא תנא לנהר
דאינהו חתיקה ליהודה וי"ל
דבשילא לא שייך ליהוי
החזיקה ליהודה דאין מיהוי
הולד יוצא בלא השליח
ואפילו את'ל דחיישין
י"ל ליהוי לא תנא לנהר
דאינהו חתיקה ליהודה וי"ל
דבשילא לא שייך ליהוי

פ"דע אב זכר הוא. הא דלמר גוימו כנענדה לא שמקומו בולט
אלא שמקומו ניכר כנענדה: **המפלת** סגל או
שליח תשב לזכר ולקנבה. וא"ת צליח ליתמי נמי ולנדה דלימנא
הרחיקה ליהודה וכבר כלו ימי טוהר כדלימנא לקמן צפיקין
(דף כח.) גב' המפלת די חתוכה
א"ע"ג דלמר כסמך און מולין השליח
בולד יומר מג' ימים להחמיר מושטין
יותר מג' ימים וי"ל ללא דמו דזהמפלת
די חתוכה איכא למימר דהלאש או
רוב הגוף כבר ילדה מקודם וכלו ימי
טוהר אבל צליח אימנא הולד בתוכה
או שלם או ימוק ועוד וי"ל דלי הוא
מני ולנדה ה"א מצינאה קרבן ואינו
נאלל דספק לידה היא קמ"ל מצינאה
קרבן ונאלל והכי נמי קאמר לקמן:
ק"א שמואל אן אימא שניה הוריעה
בבת אהרן. לר"ת שפירש
דאין **ממעברת** וחזרת וממעברת
ואפילו ככל אמי שפיר וי"ל שהוריעו
בבת אחת אבל לפרש"י שפירש"י גבי
בנת משמעות כדן מעוברת
שמת געשה עברה סנדל שולד אחרון
ממנע זורה הראשונה והא דאין אשה
חזרת וממעברת באהיינו כן קיימנא
ד (דאין) נפל חזרת וממעברת לא הוא
ג"ל הכא אימנא שניה הוריעו בבת
אחת והל"ל צינאה ראשונה הוריעה
היא חתלה וצינאה שניה הוריעה הוא
תמלה ומייה וי"ל דבעינן זה צ"ל
צינאות און חדוש למתני משב לזכר
ולנקבה דפשיטא דפעמים הוא מוריע
תמלה ופעמים הוא ולא אמר מדהאי
זכר האי נמי זכר אבל צינאה אחת
סג"ל מדהאי זכר האי נמי זכר קמ"ל
אימנא שניה הוריעו בבת אחת ומייה
קשה מנלן ללא אחריון צינאה אחת
מדהאי זכר האי נמי זכר אימנא לועלם
אמר"י ומתני צינאות ושמועיתין
מתני' דסנדל הוי ול אף בלא זורת
פנים ולאפוקי מעדותו של רבי נחומיא
ואע"ג דכבר אשמעינן צנכוות
וצכריות דמייה צנכוות דסנדל הוא
ולד מ"מ איצטריך נמי לאשמעינן
דהוי ולד לעינן לידה וי"ל דהיינו
דקמשני בלשון שני ומייה מימיה גם
לפ"ת דלקמן (דף כח.) גבי זכר
וטומטום משני נמי שהוריעו שניהם
בבת אחת ומתני למה לי ואי
אחא לאשמעינן דהוי ולד והא כבר
תנא כהדיא צינאה טומטום או
אנדרוגיטום משב לזכר ולנקבה:
סנדל

ומורדין אותו אלא בודקין אותו בשמן
שהשמן רך ומצחצחו ואין רואין אלא בחמה
כיצד בודקין אותו כיצד בודקין אותו
כדאמרין אלא במה בודקין אותו לידע אם
זכר הוא אם נקבה היא אבא שאול בר נש
ואמרי לה אבא שאול בר רמש אומר "מביא
קיים שראשו חלק ומגענע באוהו מקום אם
מסכסך בידוע שזכר הוא ואם לאו בידוע
שנקבה היא א"ר נחמן אמר רבה בר אבבה
ל"ש אלא מלמטה למעלה אבל מן הצדדין
אימא כותל' בית הרחם ניגהו א"ר אדא בר
אהבה יתנא אם היתה נקבה נדונה כשעורה
סדוקה מתקין לה ר"ג ודילמא חוט של
ביצים ניגהו אמר אבבי השתא ביצים גופייהו
לא ידיעני חוט של ביצים ידע א"ר עמרם
תנא ב' ירבותיו כב' חוטין של זוהרית וא"ר
עמרם עלה כשל ערב ושני זרועותיו כב'
חוטין של זוהרית וא"ר עמרם עלה כשל שתי
א"ל שמואל לרב יהודה **שינא** ילא תעביד
עובדא עד שישעיר ומי אמר שמואל הכי
והאמר שמואל אחת זו ואחת זו חוששת אמר
רב אמי בר שמואל לרבי מפרשא לי מיניה
דמר שמואל לחוש חוששת ימי טהרה **לא**
יהבינן לה עד שישעיר למימרא דמספקא
ליה לשמואל והא ההוא שפירא דאתאי
לקביה דמר שמואל אמר הא בר ארבעין
וחד יומא וחשיב מיומא **דאזלא** למבילה עד
ההוא יומא ולא הוה אלא ארבעין יומין ואמר
לה האי בנדה דיש כפתיה ואורי **שאני**
שמואל רב גובריה: **המפלת סנדל וכף:**
ת"ר **סנדל** דומה לדג של ים מתחלתו ולד
הוא אלא שגורץ רש"ב **אומר** **סנדל** דומה
ללשון של שור הגדול משום רבותינו העידו
סנדל צריך צורת פנים א"ר יהודה אמר
שמואל הלכה סנדל צריך צורת פנים א"ר
אדא א"ר יוסף א"ר יצחק סנדל צריך צורת
פנים ואפי' מאחוריו משל לאדם שסטר את
חבירו והחזיר פניו לאחוריו בימי רבי ינאי
בקשו לטהר את הסנדל שאין לו צורת פנים
אמר להם ר' ינאי ויזהרתם את הוולדות
והתניא משום רבותינו העידו סנדל צריך
צורת פנים אמר רב ביבי בר אבבי אמר רבי

וטורדין אופו. ממין: זכר רמש: ומגענע צואומו מקוס. מלמטה
למעלה כדלמר כסמך: **אס מסכסך.** הקיסס שיש דבר המעכב
היינו גיד דלי נקבה ליכא עיכובא: **מלמטה למעלה.** שהרי כסדק
השעורה און עיכוב לארכה: **תנא** אס היסה נקבה נידונה כשעורה
סדוקה. לאכופי ולפרושי אחת ללעיל
[ע"א] תני נידונה כשעורה ולא תני
סדוקה: **חוט.** מדגיל מלמטה למעלה
צין צ' הביצים ונראה עמוק כסדק:
לא ידיעני. און ניכרין מחמת קטן:
שפי ירוסיו. כשהוא מתחיל להברואת
בחימת ידים ורגלים: **ערב.** עבה
משתי: לא פענוד עובדא. לעשותו
ולד עד שיחא לו שערות בצלשו:
לחוש חוששת. להחמיר ולישב צעועים:
קפסיה ואורי. אלמנא היה בקי ציזירת
הולד: **דרכ גזרייה.** הוא בקי ואין
כולן קפאיין: **ש' ג' א.** דג יס.
ביום ושמו סנדל: **אלא שגלף.**
נמען: **ג' גשור** גדול דהיינו
פניו טוחות. ואע"ג דאוקמינן לעיל [גד].
פניו טוחות און אכמו טמאה גבי סנדל
ודאי אמו טמאה לידה (סנדל) דולד
שעמו מוכח עליו דולד הוא אלל
שמימין ע"י חבירו שדקין: לריך
זורת פנים אפי' מאחוריו. כיומר
אפי' אינו אלל מאחוריו הוי ולד
שסטרי. הכהו על לחיו: **משנה** זו.
דקמינן צריך זורת פנים מעדותו של
רבי נחומיא נשנית הוא העיד עליה
בצית המדרש ויחידלה היא: **זכר זה**
רבי ציני כשמעטיה. מולו גרס לומר
שמועה זו וקדמינן שגס אמי שמעתייה
מר' יוחנן דמעדותו של רבי נחומיא
נשנית ולא זכמי לאומרה: **ופלג** און
סנדל שאין עמו ולד. ובלא סנדל
נמי הויא טמאה לידה: אי דאיסינא
נקבה כהדיא פ"ג. ללא היה צריך
להזכירו דש לא נמי טומאה וטוהרה
דנקבה שאפילו הוא זכר גמור כי
איכא נקבה כהדיא יושבת לנקבה
ימי טומאה וטוהרה ושל זכר מוצלעים
בתוכן: **דאיסינא** זכר כהדיא.
ומספקי' לסנדל כנקבה ויושבת
צעועים לטומאה אבל טוהרה דנקבה
לא יהצין לה דלימנא זכר הוא: **האי**
נמי זכר. **ולא** משב אלל לזכר קמ"ל
כו: **ד"א.** אפי' ילדה עמו נקבה
צריך להזכיר ספק סנדל **ש"ס** **פילג**
פנים אחד לפני שקיעת החמה **ואחד**
לאחר שקיעת החמה מונה חתלה נדה
לראשון וחתלה נדה לאחרון וי"ג לה
במסופתא. וה"פ שאס חתלה פניהם
נקבה לפני שקיעת החמה וסנדל
לאחר שקיעת מונה לאחר שיכלו ימי
טוהר לראשון מחלת נדה וכן לאחרון
כגון אס תראה צינס שמונים ואחד
לראשון הויא מחלת נדה דלימנא
סנדל שגולד לאחר שקיעת זכר הוא
וכלו ימי טוהר שלו לסוף מ' ולא
משכי במר פ"א. דנקבה וכשמחזור
ותראה צח' לראייתה ותרעה להיות
סופרת יוס כנגד יוס אמרין דלמנא
סנדל נקבה הוה ומשך ימי טוהר שלו
עד פ"א לראשון ומה שרמיה צינס

א) [בכרת ל. וס"ג, ט] ב) [ע"י
טוס' טוהר מ. ד"ה לילכא]
ג) [לקמן סד., ט.] ד) [מסופתא
פ"ד הי"ג, ט] ה) [מסופתא
פ"ד ע"ש, ט] ו) [לקמן מ.
ע"ש, ט] ז) [ע"ש כרת. ס.
ה"ב, ט] ח) [פ"ד רש"ש].
ט) [ב"ב: א, פ"ה, ט] י) [עין
ט' ובימות ק: וע' בימות
י: ומו"ס ט' ד"ה שאלו].
יא) [דף מה. טו.] יב) [כ"ל דפי']

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ד"ה
אפי' וד"ה שאס יד"ה:
ב) תוס' ד"ה קמ"ל
וה"ו דאין אשה ממעברת
וחזרת וכו' שפיר שצ"ל:

הגהות מהר"ב

א) רש"י ד"ה שאס חתלה
פניהם אחת אלא חיישין
כשם שמעברת היא האומים
ואם היתה משפשת כזרחה
כנסג הורג בין הולדות
ורוחקין ובעשה אחת סנדל
וכופרשיית לקמן פרק
יוצא דופן: סנדל רתנן

הגהות מהר"ב

א) רש"י ד"ה שאס חתלה
פניהם אחת אלא חיישין
כשם שמעברת היא האומים
ואם היתה משפשת כזרחה
כנסג הורג בין הולדות
ורוחקין ובעשה אחת סנדל
וכופרשיית לקמן פרק
יוצא דופן: סנדל רתנן

הגהות מהר"ב

א) רש"י ד"ה שאס חתלה
פניהם אחת אלא חיישין
כשם שמעברת היא האומים
ואם היתה משפשת כזרחה
כנסג הורג בין הולדות
ורוחקין ובעשה אחת סנדל
וכופרשיית לקמן פרק
יוצא דופן: סנדל רתנן

הגהות מהר"ב

א) רש"י ד"ה שאס חתלה
פניהם אחת אלא חיישין
כשם שמעברת היא האומים
ואם היתה משפשת כזרחה
כנסג הורג בין הולדות
ורוחקין ובעשה אחת סנדל
וכופרשיית לקמן פרק
יוצא דופן: סנדל רתנן

הגהות מהר"ב

א) רש"י ד"ה שאס חתלה
פניהם אחת אלא חיישין
כשם שמעברת היא האומים
ואם היתה משפשת כזרחה
כנסג הורג בין הולדות
ורוחקין ובעשה אחת סנדל
וכופרשיית לקמן פרק
יוצא דופן: סנדל רתנן

הגהות מהר"ב

א) רש"י ד"ה שאס חתלה
פניהם אחת אלא חיישין
כשם שמעברת היא האומים
ואם היתה משפשת כזרחה
כנסג הורג בין הולדות
ורוחקין ובעשה אחת סנדל
וכופרשיית לקמן פרק
יוצא דופן: סנדל רתנן

הגהות מהר"ב

א) רש"י ד"ה שאס חתלה
פניהם אחת אלא חיישין
כשם שמעברת היא האומים
ואם היתה משפשת כזרחה
כנסג הורג בין הולדות
ורוחקין ובעשה אחת סנדל
וכופרשיית לקמן פרק
יוצא דופן: סנדל רתנן

הגהות מהר"ב

א) רש"י ד"ה שאס חתלה
פניהם אחת אלא חיישין
כשם שמעברת היא האומים
ואם היתה משפשת כזרחה
כנסג הורג בין הולדות
ורוחקין ובעשה אחת סנדל
וכופרשיית לקמן פרק
יוצא דופן: סנדל רתנן

הגהות מהר"ב

א) רש"י ד"ה שאס חתלה
פניהם אחת אלא חיישין
כשם שמעברת היא האומים
ואם היתה משפשת כזרחה
כנסג הורג בין הולדות
ורוחקין ובעשה אחת סנדל
וכופרשיית לקמן פרק
יוצא דופן: סנדל רתנן

הגהות מהר"ב

א) רש"י ד"ה שאס חתלה
פניהם אחת אלא חיישין
כשם שמעברת היא האומים
ואם היתה משפשת כזרחה
כנסג הורג בין הולדות
ורוחקין ובעשה אחת סנדל
וכופרשיית לקמן פרק
יוצא דופן: סנדל רתנן

